

1. Τρέχουσες (μακρο-)οικονομικές εξελίξεις

ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, τεύχος 53, 2024, σσ. 6-15

1.1. Η εξέλιξη των συνιστωσών της ζήτησης στο πρώτο εννεάμηνο του 2023

1.1.1. Εισαγωγή - Εγχώρια και εξωτερική ζήτηση

Γιάννης Παναγόπουλος

Στη συγκεκριμένη ενότητα, αξιοποιώντας τα υπάρχοντα καταγεγραμμένα μακροοικονομικά στοιχεία, προχωρούμε στην ανάλυση των τρεχουσών εξελίξεων της πορείας της ελληνικής οικονομίας μετά το τέλος των εκλογών. Το πρώτο πράγμα που παρατηρούμε, με βάση τα αποτελέσματα του Πίνακα 1.1.1 (και το Διάγραμμα 1.1.1), είναι κυρίως η συνέχιση του θετικού «κλίματος» της οικονομίας, και το τρίτο τρίμηνο του 2023. Βέβαια η τριμηνιαία μεγέθυνση της οικονομίας, από το δεύτερο στο τρίτο τρίμηνο του 2023 (y-o-y), συνεχίστηκε μεν αλλά με πτωτικό ρυθμό (από 2,6% σε 2,1%, αντίστοιχα). Επίσης, και σε εννεάμηνη βάση είχαμε την καταγραφή της πτώσης αυτής του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας. Έτσι από μεγέθυνση της τάξης του 6,21%, το εννεάμηνο του 2022, περάσαμε σε μικρότερη μεγέθυνση της τάξης του 2,2% το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2023.

Σε ό,τι αφορά τους παράγοντες που συνέβαλαν στην πορεία μεγέθυνσης του ΑΕΠ το πρώτο εννεάμηνο του 2023 (2,2%), θα πρέπει να επισημάνουμε ότι, από τους επιμέρους μακροοικονομικούς συντελεστές, το μεγαλύτερο θετικό ποσοστό μεταβολής παρουσίασαν οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (7,4%) και ακολούθησαν, κατά σειρά μεγέθους, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (2,4%), η ιδιωτική κατανάλωση (1,3%) και η δημόσια κατανάλωση (1,1%). Για το ίδιο χρονικό διάστημα, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, που ως γνωστόν έχουν αρνητική συνεισφορά στο ΑΕΠ, αυξήθηκαν κατά 1,9%.

Σε όρους τριμήνου –τρίτο τρίμηνο του 2023– έχουμε την ίδια περίπου εικόνα με διαφορετική όμως σειρά σημαντικότητας των επιμέρους συντελεστών στην καταγεγραμμένη πορεία της μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (4,9%) προηγούνται ως ποσοστό και ακολουθούν οι

εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (1,0%), και η ιδιωτική κατανάλωση (0,9%), ενώ αρνητική μεταβολή παρουσίασε η δημόσια κατανάλωση (-0,7%) (Πίνακας 1.1.1.).

Μια σαφώς θετική, πλην όμως πτωτική, πορεία καταγράφει –από το τέταρτο τρίμηνο του 2021 και μετά– και η εγχώρια ζήτηση (Διάγραμμα 1.1.2). Έτσι το τρίτο τρίμηνο του 2023 φτάνουμε σε μια εγχώρια ζήτηση της τάξης του 1,5% (χρησιμοποιώντας εποχικά διορθωμένα στοιχεία), όπου η συνιστώσα των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου (0,68), και η ιδιωτική κατανάλωση (0,66) αποτελούν τα θετικά στοιχεία, ενώ η δημόσια κατανάλωση αποτέλεσε την αρνητική συνιστώσα (-0,14).

Σε ό,τι αφορά τώρα τη συγκριτική πορεία του εξωτερικού σε σχέση με τον εσωτερικό τομέα ζήτησης στο ΑΕΠ (διεθνής vs. εγχώρια ζήτηση, αντίστοιχα), κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2023, αναδεικνύεται ο σημαντικότερος, των υπολοίπων, θετικός ρόλος της εγχώριας ζήτησης στη μεταβολή του ΑΕΠ (1,55). Ο θετικός αυτός ρόλος της εγχώριας ζήτησης είναι συνεχής από το δεύτερο τρίμηνο του 2021 και είναι ο σημαντικότερος όλων (βλέπε Διάγραμμα 1.1.3). Σε θετική πορεία συνεισφοράς στο ΑΕΠ ήταν επίσης η μεταβολή των αποθεμάτων, ενώ σε αρνητική πορεία συνεισφοράς ήταν το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών (1,01 και -0,89, αντίστοιχα, για το τρίτο τρίμηνο του 2023).

Η πορεία του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος (ΔΟΚ), ως μελλοντικού «πληρεξούσιου» της ζήτησης, είναι γνωστό ότι, όπως και κάποιοι άλλοι δείκτες προήγησης, προσφέρει σημαντική πληροφόρηση –τόσο από την πλευρά των επιχειρήσεων αλλά και από την πλευρά των καταναλωτών– για τις εξελίξεις στην οικονομία. Είναι επίσης ένας σημαντικός πρόδρομος δείκτης της οικονομίας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόβλεψη των άμεσων εξελίξεων που αφορούν τη μελλοντική πορεία μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Στο Διάγραμμα 1.1.4 παρουσιάζεται η πορεία του ΔΟΚ για όλο το έτος (2023).

Από την καταγεγραμμένη πορεία του εν λόγω δείκτη είναι εμφανές ότι υπάρχει μια σχετικά σταθερή πορεία (τάση) με μια μικρή «μετάπτωση». Συγκεκριμένα, ο δείκτης κινήθηκε από τις 106 μονάδες, τον Ιανουάριο του 2023, σταδιακά, στις 111,3 μονάδες, τον Αύγουστο του 2023, για να ακολουθήσει μια μικρή

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1.1 Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη
(% ρυθμοί μεταβολής με εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σε σταθερές τιμές)

	2021 Q1	2021 Q2	2021 Q3	2021 Q4	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	9μηνο 2022	9μηνο 2023
Ιδιωτική κατανάλωση	-6,9	14,9	7,0	12,3	13,1	7,8	5,9	4,2	1,1	1,7	0,9	8,92	1,3
Δημόσια κατανάλωση	1,8	2,6	2,6	1,4	2,4	3,4	2,2	1,2	2,9	1,2	-0,7	2,68	1,1
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	10,7	21,1	17,7	27,5	15,4	8,8	7,4	15,1	8,2	9,2	4,9	10,54	7,4
Ζήτηση*	-3,1	11,9	7,6	11,5	11,4	7,3	4,9	4,7	2,6	2,6	1,5	7,85	2,2
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-0,9	25,2	48,2	29,4	15,6	13,3	-1,2	-0,3	6,7	-0,5	1,0	9,21	2,4
Αγαθών	11,2	22,0	14,9	9,2	6,2	4,7	2,9	0,8	10,9	-0,7	-1,1	4,59	3,0
Υπηρεσιών	-19,2	58,1	93,6	62,2	23,1	25,2	-1,5	-3,6	5,2	-0,2	2,9	15,61	2,6
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-3,9	27,1	22,2	30,2	15,3	11,4	1,6	3,9	3,3	-0,6	2,9	9,45	1,9
Αγαθών	-0,6	26,9	17,0	26,7	15,7	13,2	4,7	2,0	0,8	-2,6	3,4	11,20	0,5
Υπηρεσιών	-13,9	26,9	37,8	41,4	12,3	4,1	-8,5	8,0	10,9	5,5	0,8	2,64	5,7
Δ ΑΕΠ	-2,4	14,2	11,8	8,3	7,7	6,9	4,1	4,2	1,9	2,6	2,1	6,21	2,2

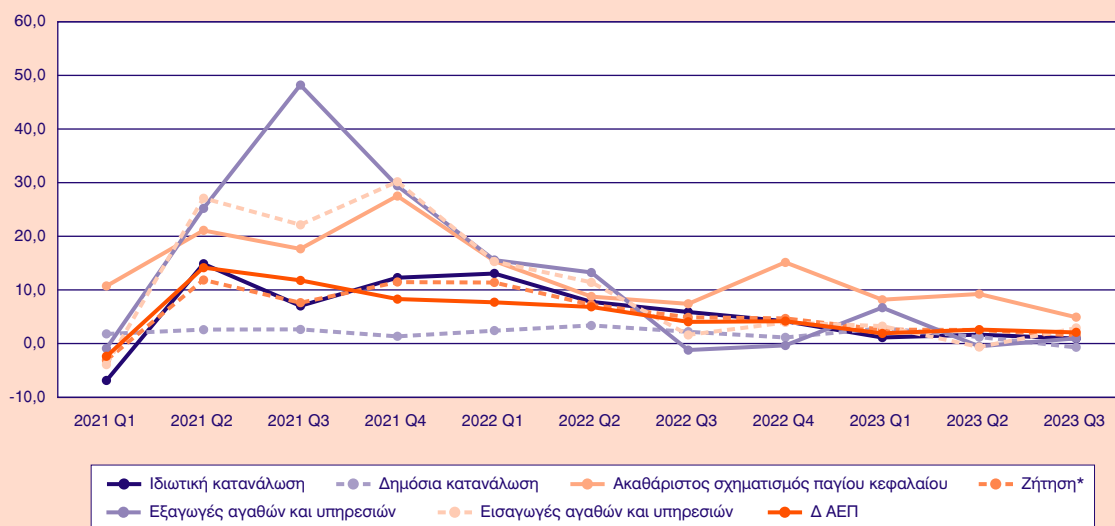
Πηγή: Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό.

* Χωρίς τη μεταβολή των αποθεμάτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.1

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη (%)

(% ρυθμοί μεταβολής με εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σε σταθερές τιμές)

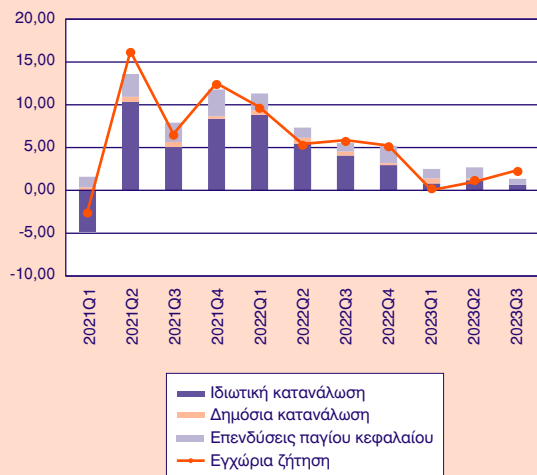

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί.

* Χωρίς τη μεταβολή των αποθεμάτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.2

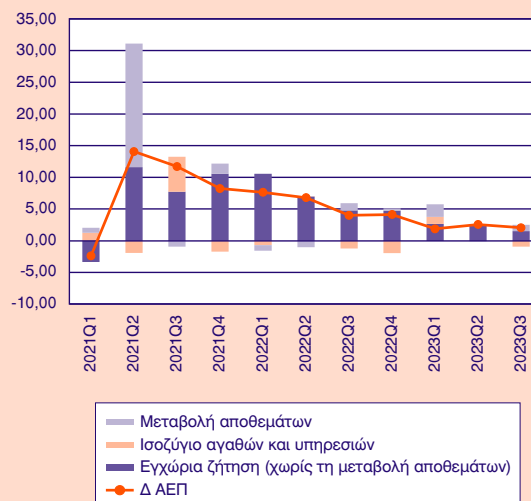
Επιμέρους συνιστώσες της εγχώριας ζήτησης

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

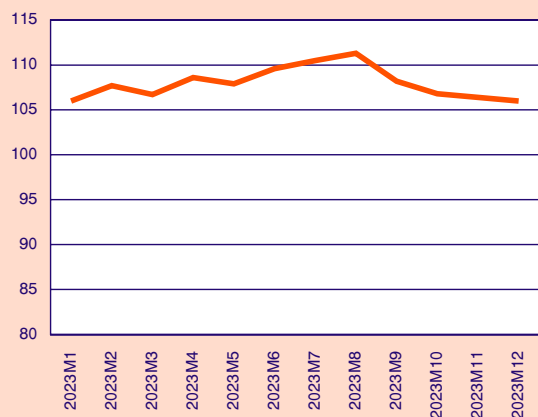
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.3

Εγχώρια και καθαρή εξωτερική ζήτηση

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.4
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (ΔΟΚ)
(1/2022-8/2023)

Πηγή: Eurostat.

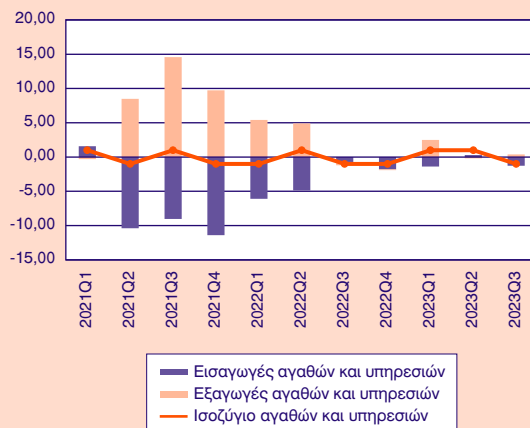
υποχώρηση τον Δεκέμβριο του 2023 (106 μονάδες). Ίσως αυτή η «ελαφρά» υποχώρηση να σχετίζεται με τα πολεμικά γεγονότα της Γάζας, στις αρχές του Οκτωβρίου, με τις διεθνείς οικονομικές επιπτώσεις που αυτά μπορεί να έχουν.

Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών

Η συνεισφορά του εξωτερικού τομέα (εξαγωγές μείον εισαγωγές) στη μεγέθυνση του ΑΕΠ, για το τρίτο τρίμηνο του 2023, όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, κρίνεται σε γενικές γραμμές αρνητική (-0,89 μονάδες) και μάλλον αντανακλά τη θετική πλην όμως πτωτική πορεία της οικονομικής μεγέθυνσης της χώρας που, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1.1.1, ξεκίνησε από το δεύτερο τρίμηνο του 2022 (με εξαίρεση μόνο το πρώτο τρίμηνο του 2023).

Ξεκινώντας από τις συνολικές εξαγωγές, να υπογραμμίσουμε ότι αυξήθηκαν ελαφρά, το τρίτο τρίμηνο του 2023, με έναν ρυθμό της τάξης του 1,0%. Αναλυτικότερα τώρα, οι υπηρεσίες, οι οποίες αποτελούν και το σχετικά μικρότερο τμήμα των εξαγωγών σε δις ευρώ, παρουσίασαν μια αύξηση της τάξης του 2,9%, ενώ τα αγαθά, που ήταν και το μεγαλύτερο τμήμα των εξαγωγών, παρουσίασαν μια μείωση της τάξης του -1,1%, για το ίδιο χρονικό διάστημα. Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, σε αντίθεση με τη δομή των εξαγωγών, είναι πιο ισορροπημένες ως κατανομή και μπορούμε να αναφέρουμε ότι σημείωσαν αύξηση της τάξης του

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.5
Επιμέρους συνιστώσες της εξωτερικής ζήτησης

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

2,9%. Αναλυτικότερα οι εισαγόμενες υπηρεσίες παρουσίασαν μια αύξηση της τάξης του 0,8%, ενώ, από την άλλη πλευρά, στα εισαγόμενα αγαθά, είχαμε τριμηνιαία αύξηση που ήταν της τάξης του 3,4%.

Μάλιστα, όπως φαίνεται και από τα ιστογράμματα του Διαγράμματος 1.1.5, μετά από το δεύτερο τρίμηνο του 2022 και ως το τρίτο τρίμηνο του 2023, παρατηρείται η σταδιακή μείωση της σημασίας, ως απόλυτο μέγεθος, και των δύο συνιστωσών (εισαγωγές και εξαγωγές) στο ΑΕΠ. Για το ίδιο χρονικό διάστημα παρατηρείται το ίδιο, με εναλλαγή πρόσημων, και για το καθαρό (net) αποτέλεσμα συνεισφοράς τους στο ΑΕΠ. Τέλος, για το τρίτο τρίμηνο του 2023, η καθαρή συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στο ΑΕΠ κινήθηκε με αρνητικό πρόσημο (-0,83), εν αντιθέσει με τα θετικά δύο προηγούμενα τρίμηνα του ίδιου έτους.

1.1.2. Ιδιωτική κατανάλωση και επενδύσεις

Κωνσταντίνος Λοΐζος

1.1.2.1. Ιδιωτική κατανάλωση

Διακυμάνσεις της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2023

Σύμφωνα με τα τριμηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών¹, η ιδιωτική κατανά-

1. Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ, 6 Δεκεμβρίου 2023.

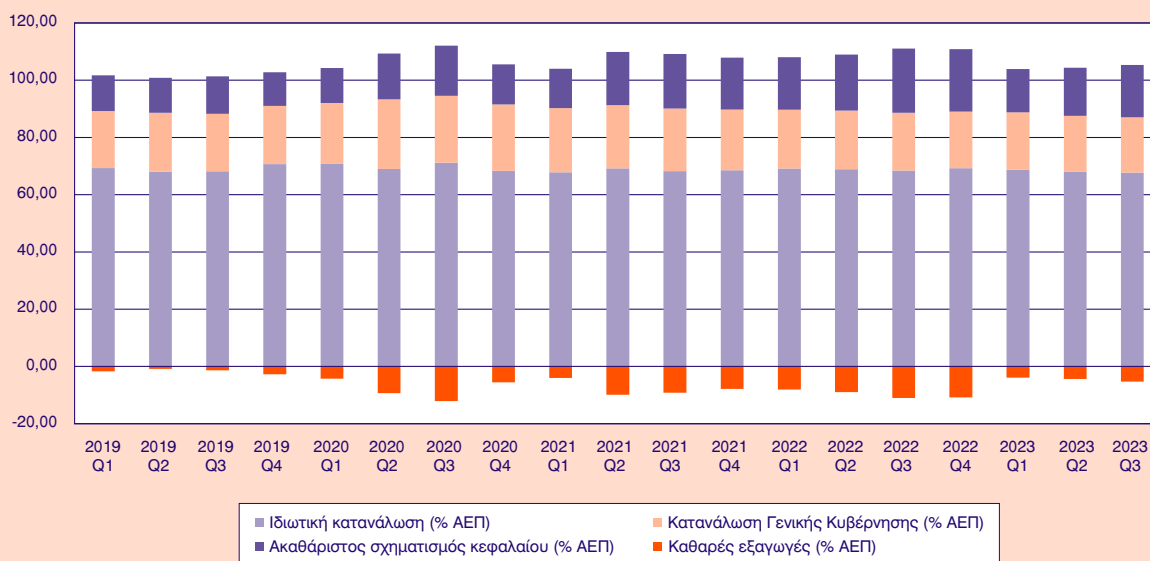
λωση των νοικοκυριών και των ΜΚΙΕΝ² αυξήθηκε από 37.019 εκατ. ευρώ, σε τρέχουσες τιμές, στο πρώτο τρίμηνο του 2023, σε 37.482 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και 37.562 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους. Αντίθετα, σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου με έτος αναφοράς το 2015, η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε από 33.858 εκατ. ευρώ στο πρώτο τρίμηνο σε 34.005 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο του 2023, αλλά υποχώρησε στα 33.775 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του έτους. Σε όρους ποσοστιαίων μεταβολών³ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, βάσει των εποχικά διορθωμένων στοιχείων αλυσωτών δεικτών όγκου, η ιδιωτική κατανάλωση παρουσίασε θετικούς και αυξανόμενους ρυθμούς στα δύο πρώτα τρίμηνα (1,1% στο πρώτο τρίμηνο του 2023 και 1,7% στο δεύτερο τρίμηνο), αλλά πιο συγκρατημένο θετικό ρυθμό μεταβολής 0,9% στο τρίτο τρίμηνο. Σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους οι αντίστοιχοι ρυθμοί ήταν -0,3%, 0,4% και -0,7%, υποδεικνύοντας ένα παρόμοιο μοτίβο αυξομειώσης, αν και αυτή τη φορά το πρώτο και τρίτο τρίμηνο χαρακτηρίζονται από αρνητικούς ρυθμούς.

Η ιδιωτική κατανάλωση, ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν 68,16%, κατά μέσο όρο, κατά το πρώτο εννεάμηνο

του 2023, χαμηλότερη από τον μέσο όρο της το 2022 (68,94%), ενώ η δημόσια κατανάλωση ήταν 19,64% της συνολικής δαπάνης (20,24% του ΑΕΠ το 2022). Από την άλλη πλευρά, ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου (παγίου κεφαλαίου και μεταβολής αποθεμάτων) ήταν, κατά μέσο όρο, στο εννεάμηνο του 2023 το 16,73% του ΑΕΠ, σε χαμηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο του το 2022 (20,54% του ΑΕΠ). Επιπλέον, το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο μειώθηκε, κατά μέσο όρο, ως ποσοστό του ΑΕΠ από -9,72%, κατά μέσο όρο, το 2022 σε -4,53% του ΑΕΠ το πρώτο εννεάμηνο του 2023. Επομένως, κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2023 η ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη κινήθηκε αυξητικά σε τρέχουσες τιμές, αλλά σε αλυσωτούς δείκτες όγκου παρουσίασε κάμψη στο τρίτο τρίμηνο. Επιπλέον, το μερίδιό της στο ΑΕΠ παρουσιάζεται ελαφρώς μειωμένο, κατά μέσο όρο, στο πρώτο εννεάμηνο του 2023 σε σχέση με τον μέσο όρο του 2022, ενώ το ίδιο παρατηρείται και για τη δημόσια κατανάλωση και τις ακαθάριστες επενδύσεις. Μόνο το εμπορικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ βελτιώθηκε κατά μέσο όρο σημαντικά στο πρώτο εννεάμηνο του 2023, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 1.1.6. Η μείωση των ποσοστών συμμετοχής στο ΑΕΠ, κυρίως, των επενδύσεων και

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.6

Εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των άλλων συνιστωσών της ζήτησης ως ποσοστού του ΑΕΠ (προσέγγιση δαπάνης) (εποχικά διορθωμένα στοιχεία σε τρέχουσες τιμές)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

- Μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
- Οι ποσοστιαίες μεταβολές υπολογίζονται με τον τύπο $\frac{X_t - X_{t-1}}{X_{t-1}}$.

της δημόσιας κατανάλωσης αντανακλάται στο χαμηλότερο εμπορικό έλλειμμα, ενώ, παρά την εξέλιξη αυτή, είναι αξιοσημείωτη η σχετική συγκράτηση του ποσοστού συμμετοχής της καταναλωτικής δαπάνης στο ΑΕΠ.

Αρνητικοί μέσοι ρυθμοί στο λιανικό εμπόριο με κύριο παράγοντα τα είδη διατροφής

Η εξέλιξη του λιανικού εμπορίου σε όρους ποσοστιαίων μεταβολών του γενικού δείκτη όγκου ήταν αρνητική, κατά μέσο όρο, στο πρώτο εννεάμηνο του 2023, σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του προηγούμενου έτους, σημειώνοντας μεταβολή -3,6% βάσει των μηνιαίων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1.1.7. Οι αντίστοιχες μέσες τριμηνιαίες μεταβολές ήταν όλες αρνητικές και ίσες με -2,49% στο πρώτο τρίμηνο, -3,92% στο δεύτερο τρίμηνο και -3,54% στο τρίτο τρίμηνο. Η ίδια τάση παρατηρείται στα είδη διατροφής, με μέση αρνητική ποσοστιαία μεταβολή στο πρώτο εννεάμηνο του 2023 -2,13% και στα αντίστοιχα τρίμηνα -4,04%, -2,03% και -0,34% για το πρώτο, δεύτερο και τρίτο τρίμηνο. Η εικόνα μεταβάλλεται για τα καύσιμα με μικρή μέση αρνητική μεταβολή στο πρώτο εννεάμηνο -0,69%, ενώ

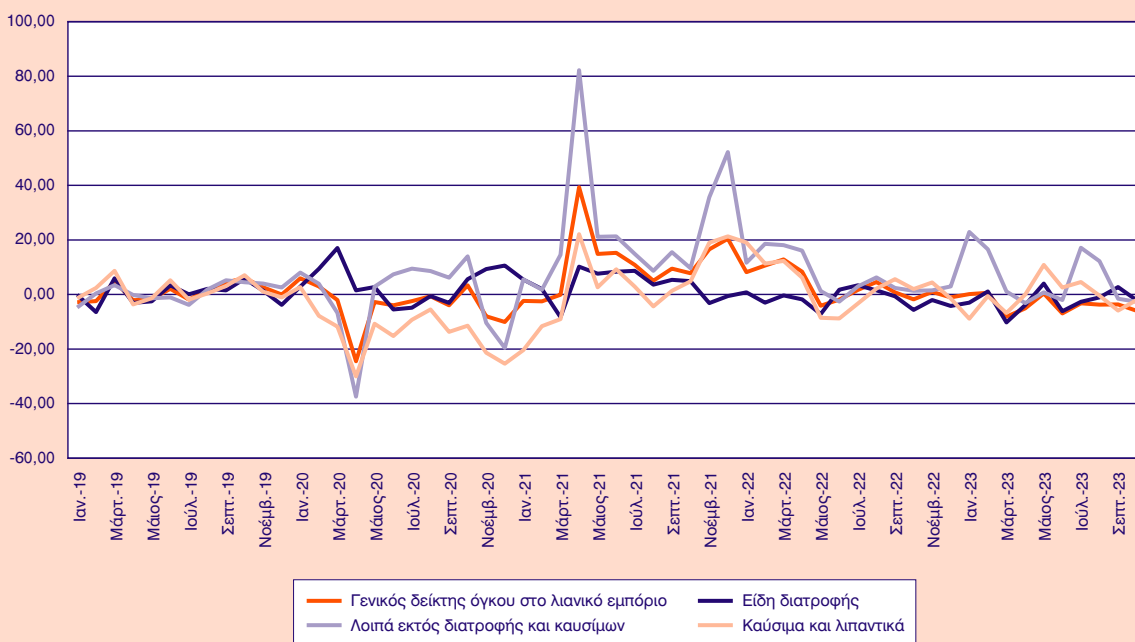
στα τρίμηνα η αρνητική μέση μεταβολή -5,43% στο πρώτο τρίμηνο μετατρέπεται σε θετική μέση μεταβολή 4,42% στο δεύτερο, αλλά αρνητική πάλι και ίση με -0,59% στο τρίτο. Στα άλλα είδη εκτός καυσίμων και διατροφής η εξέλιξη των ρυθμών μεταβολής παρουσιάζει αντίστροφο μοτίβο σε σχέση με αυτό των καυσίμων, καθώς η μέση ποσοστιαία μεταβολή του εννεάμηνου είναι θετική 6,11%, με θετικές μεταβολές στο πρώτο και τρίτο τρίμηνο (13,51% και 9,24%) αλλά αρνητική στο δεύτερο τρίμηνο (-1,50%). Επομένως, το λιανικό εμπόριο, σε όρους γενικού δείκτη παρουσίασε αρνητικές τάσεις το πρώτο εννεάμηνο του 2023, με εξαίρεση τα άλλα είδη εκτός διατροφής και καυσίμων.

Διακυμάνσεις των προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο

Από τους δημοσιευμένους από την Eurostat δείκτες εμπιστοσύνης, όπως παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 1.1.8, επιβεβαιώνεται κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2023 η διακύμανση και των δύο δεικτών προσδοκιών που αποτυπώνουν το κλίμα στο λιανικό εμπόριο τόσο από την πλευρά των καταναλωτών, όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων. Επομένως, η αισιοδοξία που εκδηλώθηκε από το τρίτο και τέταρτο τρίμηνο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.7

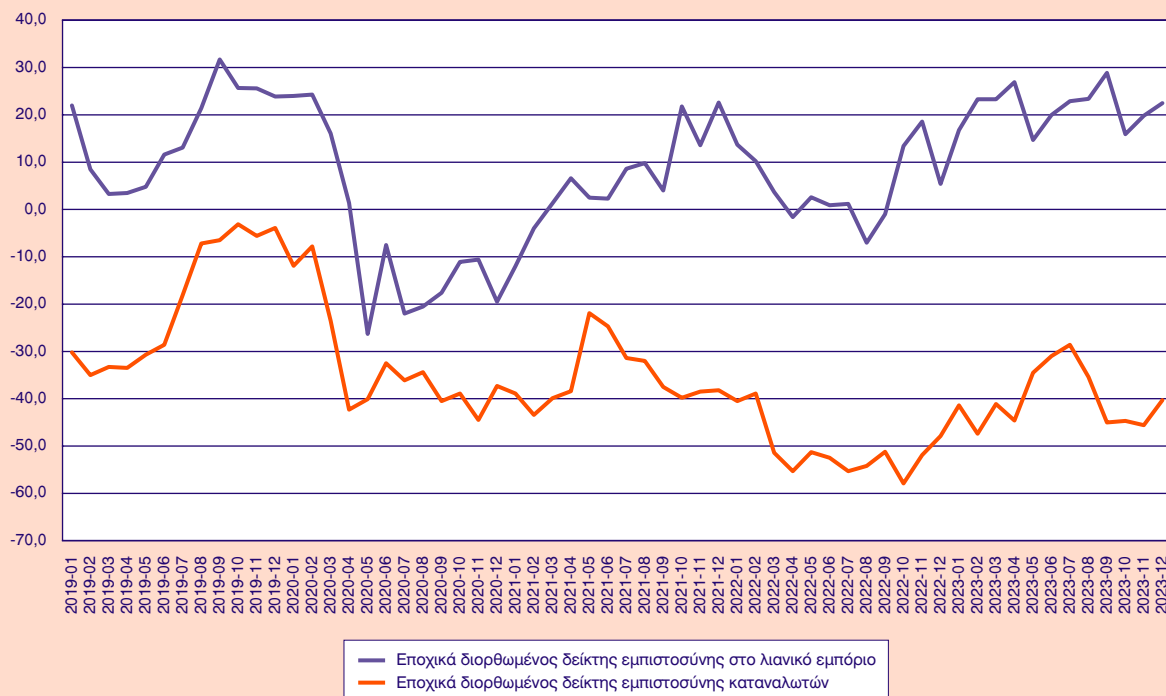
Ποσοστιαίες μεταβολές γενικού δείκτη όγκου και δεικτών στις κύριες κατηγορίες καταστημάτων στο λιανικό εμπόριο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.8

Δείκτες εμπιστοσύνης στο λιανικό εμπόριο

Πηγή: Eurostat, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

του 2022 δεν φαίνεται να διατηρείται με σαφήνεια, τουλάχιστον όσον αφορά τον δείκτη εμπιστοσύνης των καταναλωτών, ενώ η διακύμανση στον δείκτη του λιανεμπορίου είναι ιδιαίτερα έντονη.

1.1.2.2. Επενδύσεις

Ασαφείς εξελίξεις στις ακαθάριστες επενδύσεις

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αυξήθηκε από 7.379 εκατ. στο πρώτο τρίμηνο του 2023, σε τρέχουσες τιμές, σε 7.478 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και σε 7.888 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του έτους. Σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου, αντίθετα, παρατηρείται πτώση των αντίστοιχων αξιών, καθώς ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου μειώθηκε από 7.104 εκατ. ευρώ στο πρώτο τρίμηνο του 2023 σε 7.084 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και 6.954 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του 2023. Αν λάβουμε υπόψη τον ρυθμό μεταβολής ως προς το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, θα διαπιστώσουμε θετικούς αλλά διακυμαινόμενους ρυθμούς μεταβολής 8,2% για το πρώτο τρίμηνο, 9,2% για το δεύτερο τρίμηνο και 4,9% για το τρίτο. Όσον αφορά τους ρυθμούς μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο τρίμη-

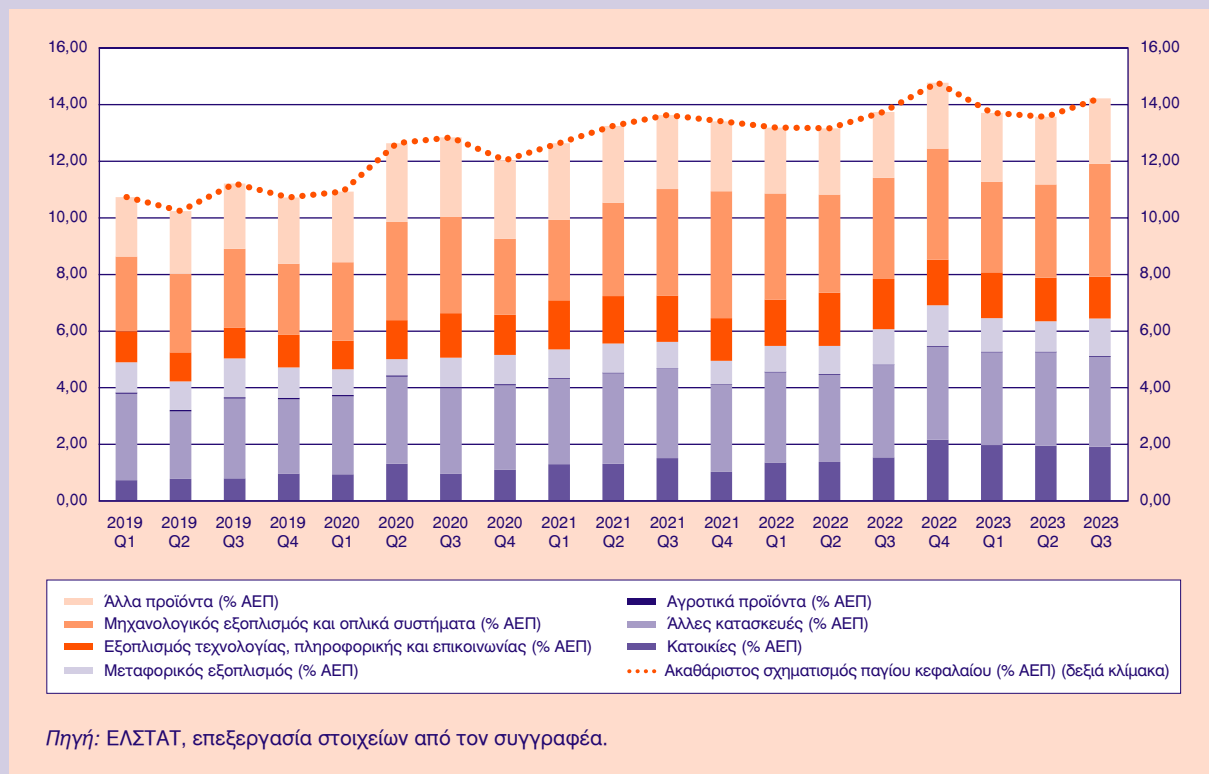
νο, επικρατούν αρνητικές ποσοστιαίες μεταβολές σε όλα τα τρίμηνα, δηλαδή -0,3% στο πρώτο και δεύτερο τρίμηνο αλλά -1,8% στο τρίτο τρίμηνο του 2023, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία αλυσωτών δεικτών όγκου.

Η εξέλιξη των επενδύσεων (ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 1.1.9) ανέκαμψε, με ρυθμό μεταβολής 4,81% στο τρίτο τρίμηνο του 2023, παρά την φθίνουσα πορεία της στα δύο πρώτα τρίμηνα του 2023, με ρυθμούς μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο -7,21% για το πρώτο τρίμηνο και -1,02% για το δεύτερο. Σε όρους των κυρίων συνιστωσών των ακαθάριστων επενδύσεων, το μοτίβο αυτό επαναλαμβάνεται για τον μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό ως ποσοστό του ΑΕΠ, με αρνητικές ποσοστιαίες μεταβολές -14,02% στο πρώτο τρίμηνο του 2023 και -1,59% στο δεύτερο τρίμηνο του ίδιου έτους, αλλά θετική ποσοστιαία μεταβολή 15,01% στο τρίτο τρίμηνο του έτους. Αντίθετα, οι κατασκευές (τόσο οι κατοικίες όσο και οι άλλες κατασκευές) ως ποσοστό του ΑΕΠ διατήρησαν αρνητικές ποσοστιαίες μεταβολές σε όλα τα τρίμηνα, δηλαδή -3,52% στο πρώτο τρίμηνο, -0,03% στο δεύτερο τρίμηνο και -2,96% στο τρίτο τρίμηνο του 2023. Η ερμηνεία της μείωσης της συμμετοχής

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.9

Εξέλιξη των επενδύσεων και της σύνθεσής τους ως ποσοστού του ΑΕΠ

(εποχικά διορθωμένα στοιχεία σε τρέχουσες τιμές)

των επενδύσεων στο ΑΕΠ βρίσκεται στα στοιχεία που παρουσιάσαμε στο Διάγραμμα 1.1.6 παραπάνω, καθώς συνοδεύεται από μείωση του εξωτερικού ελλείμματος και επομένως μείωση της εγχώριας δαπάνης. Παρ' όλα αυτά, οφείλουμε να παρατηρήσουμε την ανάκαμψη ως ποσοστό του ΑΕΠ της ακαθάριστης επενδυτικής δαπάνης στο τρίτο τρίμηνο του 2023, αν και οι αντίστοιχοι ρυθμοί μεταβολής σε απόλυτους όρους υποδεικνύουν κάμψη. Το συμπέρασμα είναι ότι, καθ' όλο το πρώτο εννεάμηνο του 2023, η εξέλιξη των ακαθάριστων επενδύσεων είναι μάλλον ασαφής, καθώς αυξάνονται σε ονομαστικούς όρους αλλά μειώνονται σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου, ενώ και οι ποσοστιαίες τους μεταβολές, τόσο σε απόλυτους όρους όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζουν αυξομειώσεις.

Μείωση του μεριδίου των κατασκευών στις ακαθάριστες επενδύσεις προς όφελος του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 1.1.10, το μερίδιο των κατασκευών στις ακαθάριστες επενδύσεις μειώθηκε για πρώτη φορά, μετά από τέσσερα τρίμηνα συνεχούς

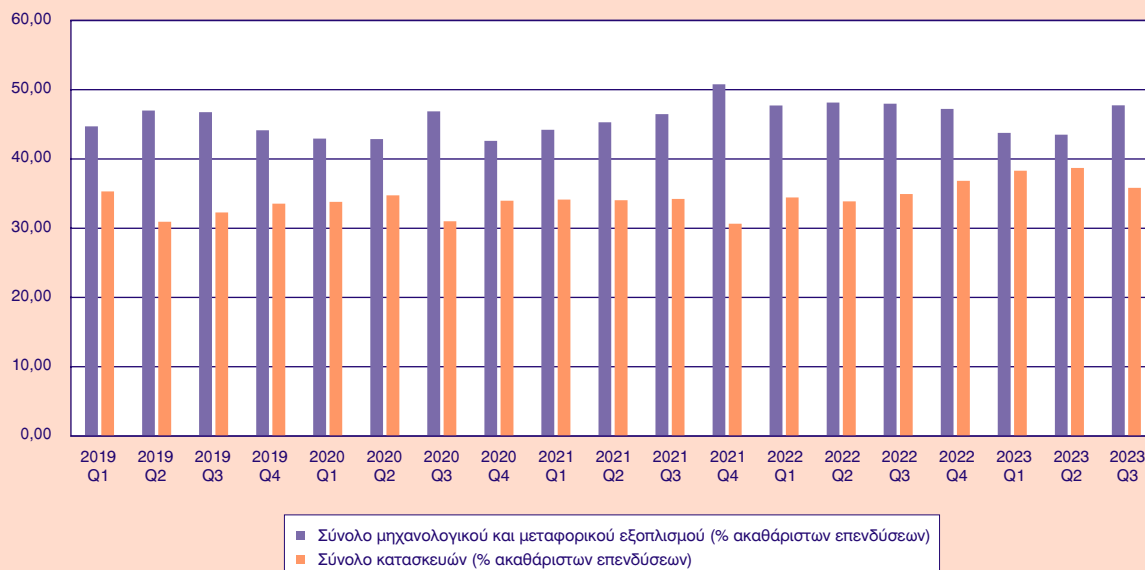
ανόδου, έναντι του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού, στο σύνολο του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, το μερίδιο των κατασκευών στις ακαθάριστες επενδύσεις μειώθηκε από 38,70% στο δεύτερο τρίμηνο του 2023 σε 35,83% στο τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τον μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό ήταν 43,51% και 47,74%, αντίστοιχα. Απομένει να φανεί στο μέλλον αν αυτή η υποχώρηση των κατασκευών έναντι του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού αποτελεί μία πρόσκαιρη εξέλιξη χωρίς διάρκεια.

Ανάκαμψη της αισιοδοξίας στον τομέα των κατασκευών

Η εξέλιξη των επιχειρηματικών προσδοκιών στον τομέα των κατασκευών φαίνεται να χαρακτηρίζεται από εκ νέου ανάκαμψη μετά τον Σεπτέμβριο του 2023, παρά την καθοδική του τάση έως τότε, η οποία σχετιζόταν με την αβεβαιότητα της περιόδου των βουλευτικών εκλογών. Από αυτή τη σκοπιά φαίνεται να επιβεβαιώνεται η άποψη που εκφράστηκε στο προηγούμενο τεύχος των *Οικονομικών Εξελίξεων* ότι η

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.10

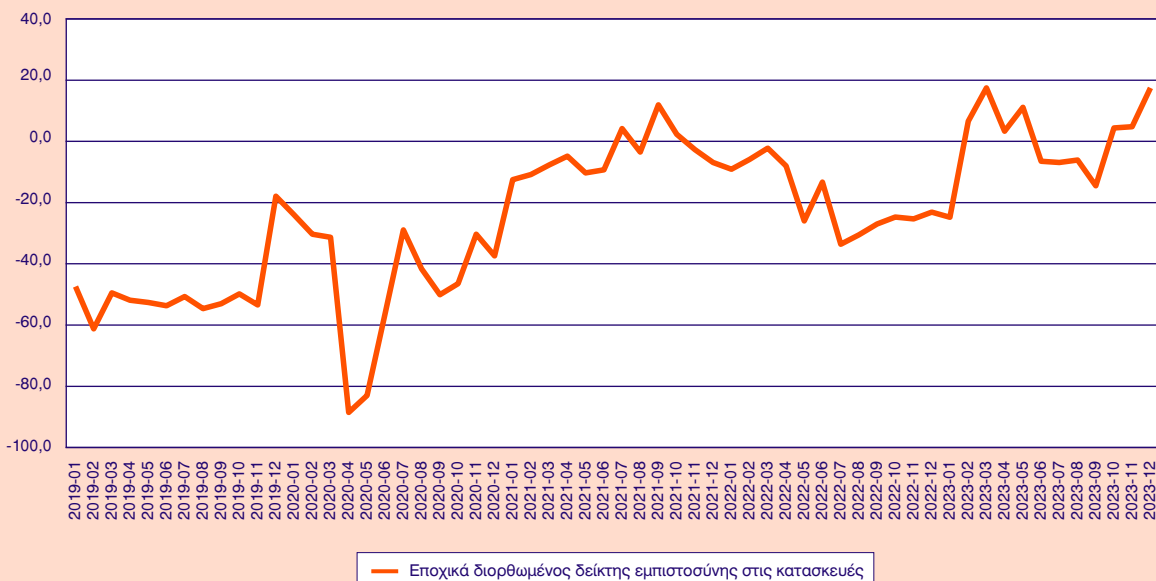
Μηχανολογικός και μεταφορικός εξοπλισμός και κατασκευές ως ποσοστό του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.11

Δείκτης εμπιστοσύνης στις κατασκευές

Πηγή: Eurostat, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

πτώση του δείκτη εμπιστοσύνης στο μεσοδιάστημα Απριλίου-Αυγούστου 2023 δεν φαίνεται να αποτελεί στοιχείο δομικής αλλαγής του κλίματος.

1.1.2.3. Συμπεράσματα

Από την παραπάνω ανάλυση φαίνεται ότι η ελληνική οικονομία κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2023, το οποίο περιλάμβανε και τις διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις του Μαΐου και του Ιουνίου 2023, χαρακτηρίστηκε από μια πτωτική πορεία στην ιδιωτική κατανάλωση και ασαφείς εξελίξεις στις ακαθάριστες επενδύσεις. Επιπλέον, οι ρυθμοί μεταβολής στον δεί-

κτη λιανικού εμπορίου ήταν αρνητικοί με οδηγό τις εξελίξεις στα τρόφιμα, ενώ οι δείκτες εμπιστοσύνης φαίνεται να ανακάμπουν στις κατασκευές, αν και εκδηλώνουν ασαφείς τάσεις στο λιανικό εμπόριο. Υπεύθυνη για αυτές τις εξελίξεις του εννεάμηνου είναι σε μεγάλο βαθμό η αβεβαιότητα της εκλογικής περιόδου αλλά και οι εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού, κυρίως όσον αφορά το λιανικό εμπόριο. Ωστόσο, στα θετικά της περιόδου αυτής πρέπει να καταμετρηθεί η μείωση του εμπορικού ελλείμματος, η οποία επίσης ευθύνεται για τη μείωση των μεριδίων της ιδιωτικής κατανάλωσης αλλά κυρίως της δημόσιας κατανάλωσης και των ακαθάριστων επενδύσεων στο ΑΕΠ.